

[Peter Duetoft]

altså aggressioner mod andre stater, var Kuwait et godt eksempel på, og her er det jo let for verdenssamfundet at tage stilling. Her er the good and the bad guys, de hvide og de sorte, englenerne og djævlene. Vi ved, hvem der er vennerne, og hvem der er fjenderne, og det er rimelig let for verdensorganisationen at gribe ind her.

Men det er langt, langt sværere i den anden type konflikter, nemlig borgerkrige, eller i forbindelse med det, der sker i det tidligere Jugoslavien. Hvis man kigger historisk på disse begivenheder, må man spørge: Hvem er de gode, og hvem er de onde? Har de ikke gennem historien generet hinanden så meget, at der er en masse gamle regnskaber, der skal gøres op? Her må verdenssamfundet gøre det, som de sikre zoner jo i virkeligheden er et udtryk for, nemlig sige, at man har ingen ret eller pligt til eller mulighed for at gribe ind i en sådan konflikt og tage stilling, men derimod en forpligtelse til at være med til at beskytte nogle mennesker, der ellers ville blive udryddet. Jeg opfatter de sikre zoner og tankegangen bag dem som noget rigtigt, fordi man netop forsøger at beskytte mod etniske udrensninger, og så meget desto tristere er det jo så, at man ikke har kunnet få taget sig sammen hurtigere, end man har gjort.

I FN-systemet er sanktioner jo et vigtigt middel. Det er noget, vi alle taler meget om, og det er et godt politisk signal, men jeg vil godt alligevel tillade mig her i diskussionen om FN's fremtid at rejse spørgsmålet, om sanktionsvåbenet er eller kan være så centralt i det fremtidige FN-system. For det første: Rammer sanktioner nødvendigvis de mennesker, vi gerne vil ramme? Nu skal vi ikke vende tilbage til gamle dages Sydafrikadebat, men en kendsgerning er det altså, at den økonomiske boykot mod Sydafrika i sin tid i høj grad ramte de fattigste sorte, som vi alle sammen så gerne ville hjælpe til ligestilling. Det er i hvert fald værd at tage en diskussion om, hvorvidt sanktioner altid rammer rigtigt.

Et andet aktuelt problem er: Hvad gør man egentlig, når man indfører sanktioner mod et land, der ikke er i direkte konflikt? Det er en kendsgerning i det tidligere Jugoslavien, at vi har lavet sanktioner mod Serbien, men det er altså de bosniske serbere, vi ønsker at stoppe. Jeg ved godt, at der er en forbindelse, men

hvad gør vi egentlig, hvis den forbindelse brydes? Hvad gør vi så?

Det tredje er, at vi skal være fair, når vi bruger sanktionsvåbenet i fremtiden, og vi er ikke fair i det tidligere Jugoslavien, for vi accepterer nøjagtig de samme etniske udrensninger fra Kroatiens side, som serberne gør sig skyld i. Serberne indfører vi altså sanktioner over for, men ikke over for kroaterne, for vi var jo nogle af de første, der anerkendte Kroatien. Det er unfair. Hvis sanktioner skal have en virkning, må man indføre de samme sanktioner for de samme forbrydelser.

Og det sidste, jeg godt vil nævne vedrørende sanktionsvåbenet, er, at jeg føler, at det ærligt talt er blevet for firkantet. Skal man ikke også sende et positivt signal en gang imellem? Jeg er ikke den store serberven, men jeg vil gerne sige, at jeg nærer stor frygt for, at nationalistene vinder valget i december, fordi de vil kunne stille sig op og sige: Hele verden er onde ved os, for lige meget om vi har tilsluttet os Vance-Owen-planen eller senere fredsplaner, bliver man ved med at have de samme, hårde sanktioner. Var det ikke en idé, at man måske sendte et positivt signal, ikke ved at ophæve de økonomiske sanktioner mod Serbien, men f.eks. bare ved at give fly landingstilladelse? Man kunne også ophæve f.eks. den kulturelle boykot for at vise Serbien, at hvis man tager nogle skridt i den positive retning, er det også godt. Jeg vil bare advare imod, at sanktionsvåbenet bliver en eller anden slags religion i fremtidens FN-system, som man kun kan håndtere meget firkantet.

Så vil jeg godt vende kort tilbage til vores Tibetdiskussion og understrege, at for CD er det vigtigt, at man bruger kulturen mere aktivt i kampen for menneskerettighederne, end man har gjort før. Vi ved, at en væsentlig del af etniske udrensninger rundt om i verden foregår ved, at man spolerer, ødelægger og nedlægger det pågældende folks kultur. Her kunne verdenssamfundet gå ind ved at bruge UNESCO, forskellige andre fonde osv. og være med til at opretholde de undertryktes kulturelle identitet og dermed give dem både selvtillid og mulighed for, at de overhovedet kan overleve som folk. Det blev hr. Ahlmann-Ohlsen og jeg enige om i formiddags, og jeg håber bestemt, at vi kan gøre en fælles indsats for Tibet.